

Kinderboeken

‘Een nieuwe lente, een nieuw geluid’ geldt voor dit voorjaar meer dan ooit. Ik hoop dat de wereld weer een beetje meer open kan gaan en dat we samen met onze kinderen de natuur vol kleuren en nieuw leven kunnen gaan volgen en beleven.

Anke Wagemaker

Het boekje *Waarom je kinderboeken moet lezen zelfs al ben je oud en wijs* van Katherine Rundell blijft nog even door mijn hoofd spelen. Ze oppert dat er in ons leven soms momenten zijn dat het lezen van een kinderboek misschien het enige is dat ons helpt.

Ik herken dat wanneer ik sprookjes lees. Sprookjes roepen allerlei

soorten geweld, onrechtvaardigheid en tegenslag op, maar ze doen dat alleen om aan te tonen dat het niet blijvend hoeft te zijn.

Zo ervaren ik dat duidelijk in het boek *De Ickabog* van J.K. Rowling (ja, de schrijfster van de Harry Potter serie). In de inleiding van het boek schrijft ze dat de covid-19 pandemie ertoe bijgedragen heeft dat het verhaal dat ze ooit voor haar kinderen bedacht, vorm heeft gekregen. Ze publiceerde het verhaal gratis online en vroeg kinderen het te illustreren. Uitgeverij de Harmonie heeft er een prettig lezende jeugdroman van gemaakt. Korte hoofdstukken maken het gemakkelijk om het vrij uitgebreide verhaal in kleinere stukken te lezen of voor te lezen. De uitgever heeft bij de Nederlandse vertaling ook illustraties bijgevoegd van Nederlandse kinderen. In november 2020 zijn de paperback- en de hardback-versie verschenen.

In het welvarende land Steenrijk gaat een verzinsel rond over een monster ‘de Ickabog’. In het verre Noorden in het arme en vergeten Zomphoek schijnt ‘de Ickabog’ te huizen. Het verhaal wordt vaak gebruikt om ‘ongehoorzame’ kinderen bang te maken.

Toch wordt het monster op een slechte beklagdag bij koning Fred de Flinkerd bewaard. Een oude herder is lopend vanuit het Noorden gekomen om de koning te vragen iets te ondernemen tegen het monster dat zijn hond verslonden heeft. De koning wil zijn moeder laten zien, want eerder werd hij beticht van ijdelheid, zelfzucht en wreedheid. De koning, zijn raadsheren en zijn manschappen ondernemen de lange tocht naar Zomphoek om het monster te verslaan. Daar begint de ommekeer in het zo welvarende land.

Er wordt strijd geleverd tegen ‘de Ickabog’ maar noch de koning, noch de raadsheren en noch de manschap-

pen kunnen met zekerheid zeggen of ze het monster hebben gezien. Vooral de raadsheren lijkt het beter iedereen te laten geloven dat het monster werkelijk bestaat. Daar begint de leugen en om een leugen te laten bestaan, kunnen de raadsheren van de koning niet anders dan wetten uitvaardigen om ongelovigen de mond te snoeren. Die maatregelen om de wetten te handhaven worden strenger en strenger. Het volk moet ook meer belasting gaan betalen want de ordebewakers en het leger, die het land moeten beschermen tegen het kwade monster, moeten worden betaald. Het volk zucht en steunt tot Bert en Roos, kinderen van personeels-

leden van de koning, die tocht naar het Noorden ondernemen. Dan gloort er weer hoop tegen alle verdrukking in.

Katherine Rundell: “Kinderromans spraken en spreken voor mij nog steeds over hoop. Ze zeggen: hoop is belangrijk. Ze zeggen: dapperheid doet ertoe, vernuft doet ertoe, empathie doet

ertoe, liefde doet ertoe. Het is van waarde om als volwassene, door het kinderboek heen, die hoop opnieuw aan te wakkeren in jezelf en in anderen.”

Ik kon niet anders dan ‘de Ickabog’ vergelijken met het virus waar we nu mee te maken hebben. Ik nam Roos en Bert als voorbeeld om het kwade ten goede te keren door te leren met een monster om te gaan. De maatschappij van Steenrijk leefde niet langer in angst maar veroverde vertrouwen door in goede harmonie met de nakomelingen van ‘de Ickabog’ te leven. Zo keerde de welvaart en rust terug in het Koninkrijk van Fred.

Ik deed maar wat.
Ik keek naar jou.
Ik volgde je.

Op de wereld komen

De Belgische uitgeverij 'de Eenhoorn' valt op met haar poëtische boeken. Herinnert u zich *Het land van de Woordfabriek* (2009) nog? Een teder verhaal met fraaie woordvondsten en prachtige illustraties in sobere tinten en warmrode accenten. In 2020 verscheen het prentenboek *De wind en wij* van Kristof Devos en Claudia

Jong. Op het eerste gezicht een eenvoudig verhaal met sobere illustraties. Op de achterzijde van het boek worden we attent gemaakt op wat de schrijfster en illustrator ons mee willen geven over opgroeien en loslaten. Hoe wij opeens de wind horen net als 'een verlangen naar' en dat we dan een stipje aan de horizon ontdekken zoals 'hoop op iets nieuws'. Als we denken aan opgroeien en opvoeden dan weten we wat daarbij komt kijken; het leren kennen van elkaar.

*Voor je kwam
Wist ik niet
Wie je zou zijn,
Hoe je eruit zou zien,
Hoe je zou klinken, ruiken, bewegen...*

Als het verhaal verder gaat, ontdekken we dat we vooral van elkaar leren in goede en roerige tijden. En dan komt de dag waarop we beseffen dat we zijn uitgespeeld. De wind steekt op en je kind gaat zijn/haar eigen weg. Wat is het knap om in weinig woorden en met sobere prenten een ouder-kind relatie te schetsen. Het verhaal en vooral de illustraties doen me herinneren aan het leven met mijn eigen kinderen en laten zien wat ik ervaar als oma nu mijn kleinkinderen hun grote ontdekkingsreis zijn begonnen. Wat is het een ontwikkelingsweg in onszelf; het mogen zijn met en loslaten van kinderen. *De wind en wij* kan daarom een poëtisch geschenkbek zijn bij het begin van een nieuw leven.

illustratie uit: *De wind en wij*

De wereld ontdekken

“Waarom ga je de wereld niet in om het zelf te ontdekken”, antwoordt Uil op de vraag van Haas of hun weiland de fijnste plek van de wereld is. Haas is met deze vraag bij al zijn vrienden rondgegaan. Ieder antwoordde waarom hij hun weiland de fijnste plek vond maar Haas is met hun antwoorden niet tevreden. Dat voelt de wijze

Uil precies aan. Ga zelf maar op zoek, is daarom zijn antwoord. Daarom trekt Haas de wijde wereld in. Op verschillende plekken denkt hij aan zijn vrienden. En als hij de hele wereld met al zijn mooie plekken heeft gezien dan weet hij waarom hun weiland de fijnste plek van de wereld is: omdat zijn vrienden daar zijn!

illustraties uit: *De fijnste plek van de wereld*

Dit prentenboek van Petr Horáček is een prachtig voorbeeld van een 'herhaalsprookje'. We zien die herhaling in het rondgaan bij verschillende dieren met steeds dezelfde vraag. De herhaling komt terug in de beleving van de verschillende plekken op aarde waar Haas terugdenkt aan zijn vrienden. Daarom kunnen peuters zo'n verhaal heel goed volgen. Ze kunnen al snel vooraf gaan meedenken in wat Haas gaat doen. De herhaling is ook vormend voor

de woordenschat. Voor een peuter is het gemakkelijker woorden te begrijpen als ze herhaald worden. Peuters herhalen vaak ook zelf zinnen om ze als het ware naar binnen te eten en te verteren om ze op het juiste moment weer tevoorschijn te toveren. Het is een wonder om te zien hoe jonge kinderen door de tijd heen steeds vaardiger worden met taal. Het prentenboek *De fijnste plek van de wereld* draagt daar zeker aan bij.

De wereld van het woord

Het leren lezen draagt zeker bij aan het ontdekken van een nieuwe wereld: 'de wereld van het woord'.

Er gaat in groep drie (eerste klas) een wereld open als kinderen ontdekken dat letters woorden vormen

A watercolor illustration of a white rabbit sitting on a yellow dune, looking out at a vast green sea under a blue sky with two birds flying. The rabbit is positioned in the lower-left foreground, facing right. The dune is a bright yellow, and the sea is a deep green. The sky is a pale blue with two birds in flight.

Uiteindelijk kwam Haas bij de zee.

De zon lijkt wel van honing, dacht hij. Beer zou het hier geweldig vinden. Dit is vast de fijnste plek van de wereld.

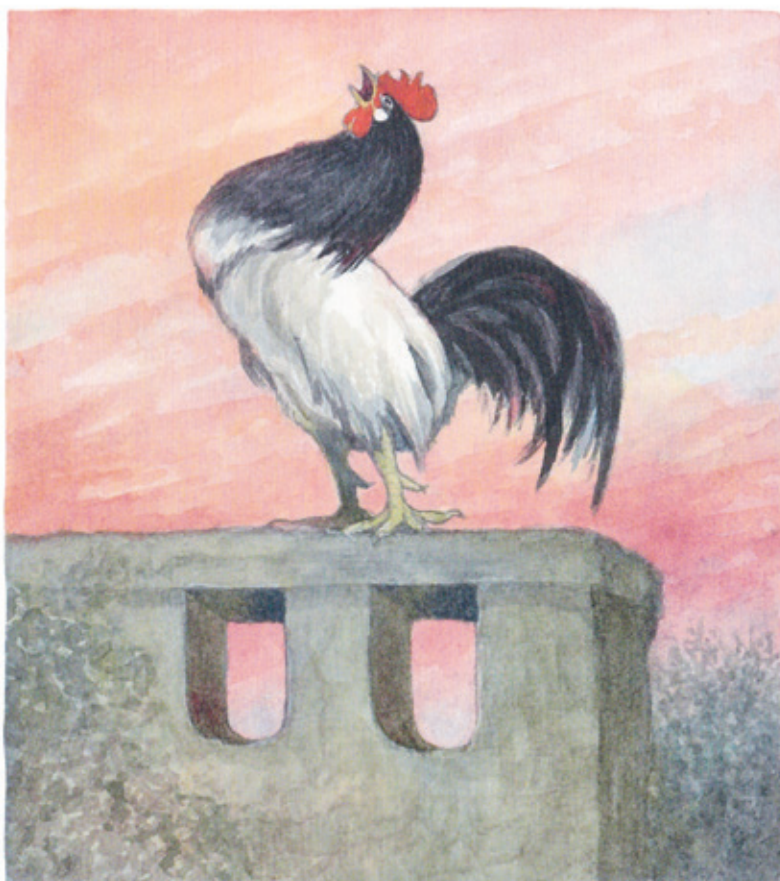

en woorden zinnen maken. Vanaf het begin van het schooljaar biedt de juf of meester letters aan. Vanuit een prachtige tekening blijft er na wegvegen een eenvoudige vorm over die een letter verbeeldt.

Meer letters vormen een woord en door in woorden letters te veranderen, ontstaan nieuwe woorden. Dat doet Annie Makkink in haar boek *Kijk mijn letter*.

Makkink heeft zich verdiept 'hoe kinderen te leren lezen'. Ze heeft daar een lesmethode voor gemaakt. Naast die lesmethode kende men van haar al langer losse tekstjes waarin een bepaalde letter of klank centraal staat.

Die teksten heeft uitgeverij Lemniscaat gebundeld in een boek waar door klank, ritme, rijm en herhaling een gemakkelijk leesbaar proza voor jonge lezertjes te vinden is. De duidelijke illustraties erbij van Ingrid en Dieter Schubert maken de context waarin de woorden gebruikt worden nog begrijpelijker. *Kijk mijn letter* is een aanrader voor kinderen die net een beetje kunnen lezen. En wat is er fijner dan een echt boek te kunnen lezen? "a is de appel / ik pak de trap / dan kan ik erbij / dan neem ik een hap" en daarbij dan een toepasselijke tekening waar je misschien Ukkie op kunt vinden. "u dat is ukkie / ukkie de mus / hij zit op de put / en wacht op de bus". Het echtpaar Schubert heeft ervoor gezorgd dat Ukkie op bijna iedere bladzijde te vinden is; een speelse manier om de illustraties die bij de tekst horen goed te bekijken. Dat helpt vast wel om de korte verhaaltjes gemakkelijker te begrijpen en het hele boek uit te gaan lezen.

illustratie uit: *Kijk mijn letter*

uu

uu! kukeleku!

ik wip op de muur

is dat de zon?

of is dat een vuur?

De wereld van de wetenschap

Al heel jong ging Tim Flannery erop uit om de wereld van de dieren te ontdekken. In de inleiding van zijn boek *Gek, Gaaf, Geweldig*, beschrijft hij hoe hij als jongetje op een zandbank een steen vond met vreemde letters erop. Hij ging ermee naar een museum vol opgezette dieren en gigantische botten.

Een man in een witte jas nam de tijd om Tim van alles te vertellen over de geschiedenis van de aarde en de dieren die daarop ooit leefden. “Ik heb nooit ontdekt wie die man in de witte jas was. En hij heeft waarschijnlijk nooit geweten welke passie hij in mij had aangewakkerd.”

Tim Flannery is een zoogdierkundige, paleontoloog en milieukundige geworden, en hij is milieu-activist vooral op het gebied van klimaatverandering. Zo is hij voorstander van het onmiddellijk sluiten van alle kolencentrales in Australië.

Zijn intentie om kinderen enthousiast te maken voor het dierenleven in het water, de lucht, het bos en de woestijn (en grasland) maakt hij waar met dit uitgebreide informatieboek. Hij deelt de dieren in naar hun habitat. In de begrippenlijst legt hij onder meer uit wat een habitat is. Dan volgen er beschrijvingen over bijvoorbeeld dolfinen en schildpadden, arenden en kolibries, beren en luiaards, schorpioenen en ratelslangen. Omdat Flannery zelf op ontdekkingsstochten is gegaan, laat hij ons ook genieten van Flanneryfeitjes. Jonge onderzoekers in de natuur kunnen met dit lekkere dikke boek hun hart ophalen. Ze kunnen wegdromen naar verre streken en zich voorstellen hoe een boomkangoeroe in Nieuw-Guinea werkelijk in bomen huist. En als Flannery dan vertelt hoe hij jongen heeft grootgebracht dan krijg je bewondering voor deze wetenschapper.

Omdat Flannery zo begaan is met de klimaatverandering en ziet hoe die onze aarde niet ten goede verandert, is dit boek ook een appèl om zuinig te zijn op alle natuur die rondom ons is. De vrolijke tekeningen zijn van Sam Caldwell. Hij geeft een beeld van

dieren waarvan wij vaak niet wisten dat ze bestaan. Dan heb je echt wel een afbeelding nodig om je te kunnen voorstellen hoe zo'n dier eruitziet. Want weet jij hoe 'renkoekoeken' eruitzien? Of 'fenneks'? Of 'basilissen'? Je vindt ze allemaal in dit prachtige, dikke (241 bladzijden) informatieboek.

Wees zuinig op onze aarde zodat onze kinderen en hun kinderen daar straks nog zonder zorgen in kunnen leven. Een zachte, kleurrijke en bloeiende lente wens ik u om samen met uw kind met volle teugen van te genieten. ■

- *De Ickabog* / J.K. Rowling
Uitgeverij: de Harmonie (nov. 2020)
Prijs: paperback €19,90 / hardback €24,90
Voor kinderen vanaf negen jaar
- *De wind en wij* / Kristof Devos en Claudia Jong
Uitgeverij: de Eenhoorn (sept. 2020)
Prijs: €17,50
Voor kinderen vanaf vijf jaar en volwassenen
- *De fijnste plek van de wereld* / Petr Horáček
Uitgeverij: Lemniscaat (juli 2020)
Prijs: €14,95
Voor kinderen vanaf vier jaar
- *Kijk mijn letter* / Annie Makkink, Ingrid en Dieter Schubert
Uitgeverij: Lemniscaat (juli 2020)
Prijs: €14,95
Voor kinderen vanaf zes jaar
- *Gek, Gaaf, Geweldig!* / Tim Flannery en Sam Cadwell
Uitgeverij: Lemniscaat (okt. 2020)
Prijs: €24,90
Voor kinderen vanaf acht jaar

illustratie uit: *De wind en wij*